

ОСОБЛИВОСТІ БЮДЖЕТНОГО ПРОЦЕСУ В УКРАЇНІ

Крамарчук А.В.

здобувач вищої освіти академічної групи Б 2/1,

Миколаївський національний аграрний університет

Соціально-економічний розвиток потребує від урядів держав використання прогресивних форм, методів і принципів управління доходами та видатками між рівнями бюджетної системи. На ефективність бюджетної політики, перш за все, впливає якість бюджетного процесу, який повинен мати позитивний вплив на фінансову стабільність країни, а також соціальний рівень та розвиток життя населення.

Бюджетний процес – регульована законом діяльність, пов'язана з підготовкою бюджету, переглядом, затвердженням, виконанням та контролем, а також перегляд звіту про здійснення бюджету (стаття 2 Закону України «Про Державний бюджет України») [1].

Бюджетний процес є досить важливою та актуальною темою. Її розглядом займалось багато науковців та економістів. На сьогодні реформування та удосконалення бюджетних процесів, які відбуваються в Україні є темою постійних дискусій серед науковців, політиків та практиків[2]. Вітчизняні вчені, такі як: В. Геєць, О. Василик, Ю. Пасічник, С. Фролов, А. Гальчинський, Л. Клець, В. Федосов, К. Павлюк, С. Юрій – досліджують особливості бюджетного процесу та зробили великий внесок у його розвиток [2].

Бюджетний процес в Україні регулюється Бюджетним Кодексом і Конституцією України. Відповідно до Бюджетного Кодексу України існує 4 етапи бюджетного процесу (ст. 19):

1. Складання бюджетних планів.
2. Прийняття та розглядання законопроекту «Про Державний бюджет України» (прийняття і затвердження рішень щодо місцевого бюджету.)
3. Забезпечення направлення грошових коштів до ланок системи бюджету, включаючи зміни згідно із законом «Про бюджет держави».
4. Прийняття, підготовка та розгляд звітів стосовно виконання бюджету [1].

Бюджетний план складає основу бюджетних процесів, він надійно визначає обсяг та джерела надходжень до бюджету; розподілення видатків для різних груп та галузей, збалансування бюджету [4].

Іншим важливим етапом який включає бюджетний процес є виконання бюджету, протягом якого мобілізуються кошти, визначені Законом «Про Державний бюджет» та організовується їх використання. Кабінет міністрів України відповідає за організацію виконання державного бюджету, а функціональну роботу виконують: Міністерство фінансів України, Державна податкова служба України та Державна казначейська служба України. Виконання бюджету реалізується згідно зі звітністю про доходи та витрати.

Кінцевою частиною бюджетного процесу слід вважати підготовку та затвердження звітів про застосування бюджету [4].

Перешкодою бюджетного процесу на території України є його прийняття, більш конкретно постійні несвоєчасні дії державної влади. Потреба вчасного схвалення бюджету з кожним роком збільшує гостроту проблеми. Політична ситуація яка склалася, а саме відсутність політичної злагоди, стабільності, засобів лобіювання інтересів промислових груп та представників бізнес угруповань, захист своїх інтересів урядовцями — ці фактори вкрай ускладнюють прийняття бюджету в цілому, не кажучи вже про його прийняття у поставленні строки.

Основна вада українського бюджетного процесу, яка виникає на етапах прийняття та впровадження, є відсутність прозорості. Першим кроком до поліпшення відкритості та прозорості бюджетного процесу стало прийняття у 2015 р «Закону про відкрите використання державних коштів» [2].

На основі проведеного аналізу, можемо зробити висновки, що він потребує удосконалення, адже на кожному його етапі є свої недоліки. У нашій країні існує необхідність формування такого бюджетного процесу, у якому головним буде досягнення результату, тобто виконання запланованих завдань і одержання конкретних результатів на підставі ефективного використання ресурсів.

Література:

1. Бюджетний кодекс України (2010). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text>
2. Електронний репозитарій ДВНЗ «УжНУ» : Особливості бюджетного процесу в Україні URL : <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/27311>
3. Майборода О. В., Чемчикаленко Р. А., Майборода О. Є. Середньострокове бюджетне планування в контексті бюджетного кодексу. Вістник НТУ «ХПІ». 2010. № 59. URL : http://www.kpi.kharkov.ua/archive/Наукова_періодика/vestnik/Технічний_прогрес_та_ефективність_виробництва/2010/59/NTU_XPI_59_2010_28.pdf
4. Бюджетний процес в Україні. Фінанси. Навчальні матеріали онлайн. URL:https://pidru4niki.com/1994041264454/finansii/byudzhetniy_protse_ukrayini

*Науковий керівник - Лункіна Т. І.,
д-р екон. наук, доцент кафедри,
Миколаївський національний аграрний університет
м. Миколаїв*